
Prostor in voda; integralno planiranje za sonaravno prihodnost: 34. mednarodni kongres planiranja ISoCaRP Azori - Portugalska, 26. sep. - 2. okt. 1998

Author(s): Nataša BRATINA JURKOVIČ

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 9, No. 2, Urbanizacija in varstvo okolja / Urbanisation and Environmental Protection (december 1998), pp. 107-109

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

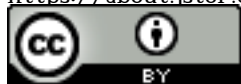
Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180103>

Accessed: 02-09-2025 18:45 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at

<https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

sedanje oblike spremembe odnosa do mesta: pozornost se ne namenja več mestu v celoti, ampak samo staremu delu mesta, novi kapital in nova delovna mesta niso več osredotočeni izključno v mestih, prvič v zgodovini po srednjem veku populacijske številke v mestih padajo, 80% dovoljenj za gradnjo v mestih niso novogradnje, ampak dovoljenja za obnovo in rekonstrukcijo starih hiš, spreminja se funkcija in odnos med mestom in periferijo. Zaradi vsega naštetega opozarja, da je potrebno te fenomene podrobno opazovati in analizirati, preden postanejo predmet starih interpretativnih modelov ali celo novopisanih zakonov 'Kopernikove revolucije'.

Pri obravnavi obal je Anna Marson razložila pojem 'coastal zone management', (upravljanje z obalo) in opozorila na različne metodološke pristope. Poznamo dva modela planiranja in sicer racionalno-celostnega in inkrementalističnega. Med obema se razvija nov model, ki temelji na predpostavkah inkrementalistov. Le-ta je osnovan na prepričanju v nepovezane fragmentirane inkrementalne akcije kot na edino metodo, ki zrcali dejansko obnašanje, in na iskanju namenskega učinkovitega strateškega upravljanja. Osnovna zahteva za integrirano upravljanje obalnih območij je holistično dolgoročno videnje vseh faktorjev, ki vplivajo na obalno območje.

Zaključki

Glede na to, da se je tema konference v dneh, ki so ji sledili, preobrnila v glavno temo in vsebinsko ozadje delavnice Flows, sta zaključke konference oblikovala vabljeni mentorja Guus Vreeburg in Ivan Stanič. Predstavila sta dva sklopa vprašanj, ob katerih se je razvila razprava, in sicer:

- kakšno naj bo planiranje: prisilno in obvezno; ali je planiranje upravljanje z različnimi možnostmi in predvidevanje različnih scenarijev;
- kakšne raziskovalne metode naj bi uporabljali za pridobitev pravih podatkov;

- kaj je vloga planerjev;
- kako naj v bodoče usmerjamo urbanistične delavnice kot orodja v prostorskem načrtovanju: da težijo izključno k realnosti ali bolj k iskanju vizij, želja, strategij;

Drugi sklop vprašanj se je nanašal izključno na vprašanje regije severnega Jadrana:

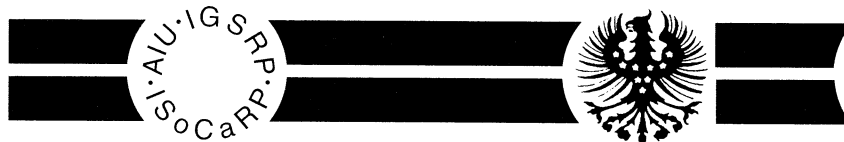
- pomembno je analizirati tokove, ki v regiji severnega Jadrana obstajajo, ne glede na to, ali so to tokovi blaga, ljudi (turistov);
- od kod ti tokovi prihajajo in kam gredo;
- kako lahko tokove ovrednotimo v kvalitativnem ali kvantitativnem smislu;
- kako tokovi potekajo glede na geografsko konfiguracijo – vzpo-

redno ali pravokotno na obalo, glede na obalo ali zaledje;

- merilo in regija: kaj je regija severnega Jadrana glede na različna merila – globalno, mednarodno, nacionalno; kaj pomeni regija severnega Jadrana, če jo opazujemo iz Singapurja.

Kljub temu, da je na konferenci sodelovalo precejšnje število urbanistov in arhitektov iz kar nekaj evropskih držav in predvsem iz Slovenije, Hrvaške in Italije, smo pričakovali večji odziv predvsem državnih in lokalnih institucij iz treh nacionalnih držav ob severnem Jadranu.

Mag. Lučka Ažman Momirski, univ. dipl. inž. arh., Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

INTERNATIONAL SOCIETY OF
CITY AND REGIONAL PLANNERS

AUTONOMOUS REGION OF AZORES

Nataša BRATINA JURKOVIČ

Prostor in voda; integralno planiranje za sonaravno prihodnost

**34. mednarodni kongres planiranja ISoCaRP
Azori – Portugalska, 26. sep. – 2. okt. 1998**

ISoCaRP je kratica za International Society of City and Regional Planners, ki je letos organizirala že 34. redno srečanje oziroma mednarodni planerski kongres. Organizacija oziroma mednarodno združenje urbanih in regionalnih planerjev je bilo ustanovljeno v šestdesetih letih in eno izmed konferenc so izvedli prav na območju nekdanje Jugoslavije, v

Beogradu. ISoCaRP ima sedaj sedež na Nizozemskem v Haagu.

Vsaka konferenca ISoCaRP-a je strokovno srečanje, ki se osredotoči na eno izmed tem s področja planiranja v najširšem smislu. Letošnja tema je bila posvečena vodam kot zelo občutljivemu elementu v prostoru in predvsem načrtovanju stika kopnega z vodo

(obale, brežine, robovi). Namen izbrane teme je bil izpostaviti dejstvo v načrtovanju, da mora biti voda v vseh prostorskih oblikah obravnavana kot del integralnega planiranja, s katerim ustvarimo ravnotežje med naravo in človekom s poudarkom na ohranjanju naravnih ekosistemov. Tema kongresa leta 1998 se navezuje tudi na UNESCOv program „Okolje in razvoj na obalnih območjih in majhnih otokih“. UNESCO je tudi letos podprl ISO-CaRP-ove aktivnosti, kot jih je že v prejšnjih letih.

Program šestdnevne konference je bil sestavljen iz uvodnih predavanj s splošno tematiko, dela v delavnicah z različnimi tematskimi sklopi, ki so potekale sočasno, zadnji dan pa so bili predstavljeni zaključki vseh delavnic ter celotnega kongresa.

Osnovna tema kongresa je bila raziskati neizogibno povezavo med prostorskim planiranjem urbanih naselij in naravnim prostorom na eni strani ter planiranjem in upravljanjem z naravnimi viri na drugi strani.

V štirih dneh so bile štiri delavnice z naslednjimi tematskimi sklopi:

1. Voda kot vir življenja: upravljanje z vodnimi viri in njihova možnost uporabe v planiranju s poudarkom na vodnem sistemu. Tu so bila razčlenjena razmerja med problemi oskrbe z vodo, trajnostnim razvojem in njihovim vplivom na načrtovanje v naravnem prostoru in urbanih strukturah. Poudarjeno je bilo, da mora planiranje sloveti na večjem sodelovanju med različnimi strokami ter upoštevati različne funkcije rabe prostora, kot so naravna območja, kmetijstvo ter poselitve.

2. Tekoče vode: razvejana mreža vodotokov in izvirov tekočih voda ter njihova vloga v regionalnem planiranju. Prav vodotoki, od izvira do izliva, s svojo pojavnostjo vplivajo na krajinsko podobo prostora ter mu

dajejo identiteto in hkrati vzpostavljajo veliko raznolikost ekosistemov. Posamezne načrtovalske izkušnje so pokazale na pomembnost poznavanja hidroloških dejavnikov in naravovarstvenih spoznanj za kakovostno celovito planiranje in dobre oblikovalske usmeritve. Poseben poudarek je bil namenjen deltam velikih rek.

3. Voda kot stik s celino: poselitve ob brežinah in obalah rek, jezer in morja ter njihova pretekla, sedanja in bodoča vloga v razvoju. Tu je bil poudarek na predstavitvi različnih tipov urbanega razvoja na obalah ter iskanju možnosti za sonaravno rehabilitacijo degradiranih območij.

4. Voda na obzorju: specifični načrtovalski pristopi za majhne in velike otoke ter arhipelag. Običajno so taka območja nasičena z množičnim turizmom, nenadziranim razvojem poselitve, velikim izkoriščanjem biotskih in abiotskih dejavnikov, pogosto vzpostavijo nepovraten proces propadanja in onesnaženja. Pri vsem tem pa je pri razvojnem planiranju takih območij še posebej potrebno pretanjeno upoštevati socialne, ekonomske in kulturne dejavnike.

Delo v delavnicah je potekalo v dveh sklopih dnevno s predstavitvijo predhodno izbranih prispevkov, razpravo in postavljanjem zaključkov. Vsako delavnico sta vodila dva voditelja, člana ISO-CaRP-a. Eden od voditeljev je vodil in usmerjal razpravo, drugi pa je imel vlogo poročevalca delavnice. Poleg delavnic je bila tudi skupna razstava posterjev in projektov. Vzporedno pa je bil organiziran program, vključno z delavnico, za mlade planerje – študente. Dva popoldneva sta bili organizirani strokovni ekskurziji po dveh azorskih otokih, na katerih je bila predstavljena njihova podoba in življenje ter problematika razvoja in načrtovanja posegov s poudarkom na “vodnem prostoru”.

Konference se je udeležilo približno 250 udeležencev z vsega sveta, ki so imeli tudi dovolj časa za navezovanje stikov in družabna srečanja v času kosila in ob večerih.

Na splošno lahko ocenim, da so bile na konferenci predstavljene številne nove izkušnje in primeri iz konkretnega načrtovanja ter izvedenih projektov – njihovi uspehi in slabosti, izpostavljeni problemi ter poskus reševanja le-teh. Sama sem se udeležila druge delavnice na temo tekočih voda, kjer rezultate delavnice lahko povzamem v misel, da je pomembno in-

Značilna azorska pokrajina

terdisciplinarno delo strok pri načrtovanju in upravljanju z vodnimi sistemi. Načrtovanje takih območij je treba izvajati z velikim poudarkom na upoštevanju naravovarstvenih in krajinsko-ekoloških smernic ter izpeljavi varovalnega načrtovanja od ideje, prek projekta do politike, ki mora vse to sprejeti in podpreti, saj drugače uspeh ni zagotovljen. V sklopu tretje delavnice je imel prispevek tudi slovenski predavatelj, prof. dr. Andrej Pogačnik s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, z naslovom Pomen voda v načrtovanju mest, ekologiji in identiteti na primeru slovenskih mest.

Zadnji dan so bile predstavitve zaključkov vseh delavnic za vse udeležence. Predstavili so jih poročevalci posameznih delavnic. Zaključki bodo tudi publicirani in poslani vsem udeležencem z namenom upoštevanja le-teh pri planiranju in načrtovanju v praksi. Na kongresu je bila predstavljena tudi tema prihodnje konference, ki bo v letu 1999 v Porurju v Nemčiji, in sicer Načrtovanje industrijskih degradiranih območij.

Nataša Bratina Jurkovič, univ. dipl. inž. kraj. arh.; MOP, Uprava RS za varstvo narave

Prva skupina je razpravljala o razlikovanju med tipi podeželskih regij. Iztočnice sta predstavila Iri-na Gukalova, ki je predlagala razvrstitev podeželskih regij glede na učinke katastrofe v Černobilu in možnosti njihovega razvoja in Volker Mathes, ki je razpravjal o razvrstitvi podeželskih regij kot osnove ustreznega razvoja. Igor Kharitonov je predlagal naloge politike prostorskega planiranja za podeželske regije južne Rusije.

Tema druge skupine so bile spremembe dejavnosti v majhnih in srednje velikih mestih glede razvoja podeželskih regij. Zajga Krišjane je predstavila spremembe pomena malih mest v Latviji, Ingo Gugisch pa pokazal, da so lahko mala mesta kazalci naselbinske strukture in elementi uravnovečnega razvoja prostorskih struktur. Prav mala mesta so bila prepoznana kot središča razvoja podeželskih regij.

Tretja skupina je razpravljala o učinkih privatizacije na podeželske regije. Laila Kule je razpravljala o programih zmanjševanja posledic denacionalizacije zemljišč v Latviji, Elke Knappe pa o učinkih privatizacije na strukturo namenske rabe prostora

Pomembnejši zaključki konference so bili, da podeželske regije niso homogena kategorija in je za razvoj le-teh treba oblikovati podobne evropske vizije, kakor je bilo pripravljeno za urbane regije, da so mala in srednje velika mesta, ne glede na učinke suburbanizacije, še vedno središča možnega razvoja podeželskih regij, da je treba povečati možnosti zaposlovanja v teh regijah, še zlasti po denacionalizaciji, da je mnogo več naporov treba usmeriti v sodelovanje z javnostjo (javnostmi) pri prostorskem planiranju in (seveda) vzpostaviti sistem prenosa znanj znotraj srednje in vzhodne Evrope v zvezi z urejanjem podeželja, v skladu s INTERREG II C.

¹ Karina Palagst, dipl. ing., Institut für Ökologische Raumentwicklung e. V., Dresden

² mag. Barbara Černič Mali, dipl. oec., Urbanistični inštitut RS, Ljubljana

Mednarodna konferenca

Evropski prostorski razvojni strategiji naproti – Vloga prostorskih politik pri planiranju podeželskih regij

Bled, 21. – 22. september 1998

Urbanistični inštitut Republike Slovenije je v sodelovanju z Omrežjem prostorskih raziskovalnih inštitutov srednje in vzhodne Evrope, 21. in 22. septembra v hotelu Golf na Bledu, organiziral dvodnevno konferenco z naslovom Evropski prostorski razvojni strategiji naproti – Vloga prostorskih politik pri planiranju podeželskih regij.

Uspešnost pri delu pa je zagotovila organizacijska dvojica **Karina Palagst**¹ in **Barbara Černič Mali**².

Omrežje prostorskih raziskovalnih inštitutov srednje in vzhodne Evrope je skupnost, ki je nastala leta 1992 na pobudo nemškega Zveznega ministrstva za regionalno planiranje, gradnjo in urbani

razvoj. Osnovni nalogi omrežja sta raziskovanje evropskih prostorsko-planerskih in razvojnih tem ter izmenjava informacij o aktualnih raziskavah in rezultatih le-teh med članicami omrežja, s ciljem pospeševanja sodelovanja med raziskovalnimi inštituti. Nadaljnji nalogi sta vzpostavitev prostorske raziskovalne politike pri svetovanju in spodbujanje skupnih raziskovalnih projektov med posameznimi članicami iz srednje in vzhodne Evrope.

Letošnja tema konference so bile podeželske regije, katere cilj je bil vzpostavitev dialoga med prostorskimi raziskovalnimi institucijami in vladnimi ustanovami. Delo je potekalo po skupinah. Zaključki konference pa so bili oblikovani na zaključnem srečanju.